

PSYCHOLOGICAL FEATURES OF PREPARING STUDENTS FOR
PROFESSIONAL ACTIVITY

Boboyeva Makhsuda Atakhanovna

Tashkent Medical Academy Teacher of the Department of "Pedagogy and Psychology"

Annotation: *This article examines the psychological characteristics of professional motivation in future physicians. Motivation is defined as an internal force that directs an individual towards achieving goals, professional development, and realizing personal values. The role of medical education in shaping interest in the medical profession and maintaining sustainable motivation is analyzed. The study is based on Bandura's Social Learning Theory, Deci and Ryan's Self-Determination Theory (SDT), and modern psychological approaches.*

Keywords: *professional motivation, psychological characteristics, future physicians, medical education, professional interest.*

Boboyeva Maxsuda Ataxanovna

Toshkent Tibbiyot Akademiyasi "Pedagogika va psixologiya" kafedrasida o'qituvchisi

Annotatsiya: *Mazkur maqolada bo'lajak shifokorlarning kasbiy faoliyatga qiziqishi va motivatsiyasining psixologik xususiyatlari tahlil qilinadi. Motivatsiya shaxsning o'z maqsadlari, qadriyatlarini hamda kasbiy rivojlanish jarayonidagi faoliyatini belgilovchi ichki kuch sifatida qaraladi. Shuningdek, tibbiy ta'lim jarayonida talabalarni kasbiy faoliyatga yo'naltirish, ularning motivatsion omillarini aniqlash va qo'llab-quvvatlash mexanizmlari ko'rib chiqiladi. Tadqiqotda Bandura'ning ijtimoiy o'rganish nazariyasi, Deci va Ryan'ning Self-Determination Theory (SDT) hamda Zamonaviy psixologik yondashuvlar asos sifatida olinadi.*

Kalit so'zlar: *kasbiy motivatsiya, psixologik xususiyatlar, bo'lajak shifokor, tibbiy ta'lim, kasbiy qiziqish.*

Аннотация: *В данной статье рассматриваются психологические особенности мотивации профессиональной деятельности у будущих врачей. Мотивация определяется как внутренняя сила, направляющая личность к достижению целей, профессиональному росту и реализации ценностей. Анализируется роль учебного процесса в медицинских вузах в формировании интереса к профессии врача и поддержании устойчивой мотивации. В качестве теоретической базы использованы теория социального научения А. Бандуры, теория самодетерминации Э. Деси и Р. Райана, а также современные психологические подходы.*

Ключевые слова: профессиональная мотивация, психологические особенности, будущие врачи, медицинское образование, профессиональный интерес.

Kasbiy motivasiya — shaxsning faoliyatga bo'lgan ichki ehtiyoji va uni bajarishga undovchi psixologik kuchdir. Tibbiyot sohasi yuqori mas'uliyat va insonparvarlikni talab qilgani bois, bo'lajak shifokorlarda motivasiyaning shakllanishi alohida ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy tibbiy ta'lim sharoitida motivasion omillarni o'rganish va ularni rivojlantirish ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Bo'lajak shifokorlarning kasbiy motivasiyasi tibbiy ta'lim sifatini oshirishda hal qiluvchi omillardan biri hisoblanadi. Motivasiya nafaqat bilim olish jarayonida, balki keyingi kasbiy faoliyat samaradorligida ham asosiy psixologik resurs bo'lib xizmat qiladi.

Adabiyotlar sharhi

Bandura (1977) ijtimoiy o'rganish nazariyasida shaxs o'z faoliyatini kuzatish va taqlid qilish orqali o'zlashtirishini ta'kidlaydi. Bu jarayon tibbiy amaliyotda talabalar uchun muhim.

Deci va Ryan (1985, 2020)ning Self-Determination Theory nazariyasi motivasiyaning uch asosiy ehtiyojga: avtonomiya, kompetensiya va ijtimoiy aloqalarga asoslanishini ko'rsatadi.

Kusurkar va hamkorlari (2011) tibbiy ta'limda motivasiyaning talabalarning bilim olish sifati va kasbiy faoliyatga tayyorgarligiga bevosita ta'sir ko'rsatishini aniqlashgan.

Bandura'ning Ijtimoiy o'rganish nazariyasiga ko'ra, talabalar o'qituvchi va amaliyotdagi mutaxassislardan kuzatish va taqlid orqali o'rganadilar. Bu, kasbiy qiziqish va o'zini shifokor sifatida tasavvur qilish jarayonini kuchaytiradi.

Self-Determination Theory (Deci & Ryan) talabalarda mustaqillik (autonomy), kompetensiya (competence) va ijtimoiy aloqalar (relatedness)ni ta'minlash orqali motivasiyani mustahkamlaydi.

Zamonaviy tadqiqotlar (Schunk, Pintrich & Meece, 2014) motivasiya nafaqat tashqi rag'batlar, balki ichki ehtiyoj va kasbiy qadriyatlarining uyg'unligiga asoslanishini ko'rsatadi.

Bo'lajak shifokorlar uchun motivasion muhit yaratish — ularda kasbiy mas'uliyatni shakllantirish, insonparvarlik qadriyatlarini rivojlantirish va tibbiyot kasbining ijtimoiy ahamiyatini anglashda muhim omil hisoblanadi.

Xulosa va takliflar

Tibbiyot ta'limida motivasion yondashuvlar talabalarning shaxsiy rivojlanishi va kasbiy faoliyatga tayyorligini belgilaydi. Bo'lajak shifokorlar uchun kasbiy qiziqish va ichki motivasiyani qo'llab-quvvatlash psixologik jihatdan barqaror, mas'uliyatli va ijtimoiy faol mutaxassislarni tayyorlashning asosiy shartidir.

Bo'lajak shifokorlarda kasbiy motivasiyani shakllantirishda ichki omillarga ko'proq e'tibor qaratish lozim.

Tibbiy ta'limda talabalarning shaxsiy qadriyatlari va ijtimoiy mas'uliyatini rivojlantirish mexanizmlarini joriy etish tavsiya etiladi.

O'quv jarayonida motivasion treninglar, klinik amaliyotda faol ishtirok va shaxsiy o'sishga yo'naltirilgan yondashuvlar samarali hisoblanadi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
2. Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*. Springer Science & Business Media.
3. Schunk, D. H., Pintrich, P. R., & Meece, J. L. (2014). *Motivation in Education: Theory, Research, and Practice*. Pearson Higher Ed.
4. Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2020). *Self-Determination Theory: Basic Psychological Needs in Motivation, Development, and Wellness*. Guilford Press.
5. Kusurkar, R. A., Ten Cate, T. J., van Asperen, M., & Croiset, G. (2011). Motivation as an independent and a dependent variable in medical education: A review of the literature. *Medical Teacher*, 33(5), 242-262.